

Paerewa Paetae

Aronga	Hangarau 3.3			
Ingoa	Te tātari i te whakamahi i ngā mātāpono Māori i roto i ngā mahi hangarau			
Kaupae	3	Whiwhinga	5	Aromatawai
Marau akoranga	Te Marautanga o Aotearoa			
Kokonga akoranga	Hangarau			
Mana rēhita	Kua rēhitatia	Te rā i mana ai	17 Whiringa-ā-rangi 2016	
Te rā e arotakengia ai	31 Hakihea 2019	Te rā i puta ai	17 Whiringa-ā-rangi 2016	

Te Hononga ki te Marautanga

I ahu mai tēnei paerewa paetae i te Taumata 8 o *Te Marautanga o Aotearoa*, i whakaputaina e Te Pou Taki Kōrero i te tau 2008.

Whāinga Paetae

Ngā Āhuatanga o te Hangarau

- 1 *Ka taukumekume i te pāpātanga o te otinga hangarau ki:*
- *ngā uara, ngā whakapono, me ngā waiaro;*
  - *ngā matatika o te tangata;*
  - *te ao tōrangapū;*
  - *te toitūtanga;*
  - *te taha ohaoha.*

E hono ana ki te Papa Whakaako mō te Hangarau kei te pae tukutuku nei:

<http://tmoa.tki.org.nz/Te-Marautanga-o-Aotearoa/Taumata-Matauranga-a-Motu-Ka-Taea>

Te Hononga ki ngā Tikanga Aromatawai

Arā ngā Tikanga Aromatawai mō tēnei paerewa paetae, kei te:

<http://tmoa.tki.org.nz/Te-Marautanga-o-Aotearoa/Taumata-Matauranga-a-Motu-Ka-Taea>

Paearu Paetae

Paetae Te tātari i te whakamahi i ngā mātāpono Māori i roto i ngā mahi hangarau.	Hei tohu i te paetae: <ul style="list-style-type: none"> • Ka whakamārama i te whakaawenga o ngā mātāpono Māori ki ngā mahi hangarau. • Ka whakatau whakaaro mō te whaihua o ngā mātāpono Māori ki ngā mahi hangarau, ka taunaki ai.
Kaiaka He kaiaka te tātari i te whakamahi i ngā mātāpono Māori i roto i ngā mahi hangarau.	Hei tohu i te kaiaka: <ul style="list-style-type: none"> • Ka whakamārama i te whakaawenga o ngā mātāpono Māori ki ngā mahi hangarau, ka āta taunaki ai. • Ka whakatau whakaaro mātau tonu mō te whaihua o ngā mātāpono Māori ki ngā mahi hangarau, ka āta taunaki ai.
Kairangi He kairangi te tātari i te whakamahi i ngā mātāpono Māori i roto i ngā mahi hangarau.	Hei tohu i te kairangi: <ul style="list-style-type: none"> • Ka tino mātau te whakatau whakaaro mō ngā hua whānui o ngā mātāpono Māori ki ngā mahi hangarau. • Ka whakaputa whakaaro e kaha atu ai te taha mātāpono Māori o ngā mahi hangarau, ka āta taunaki ai.

Kōrero Āpiti

1 E whai ake nei ngā whakamārama o ngā tino kupu, kīanga rānei:

ngā mahi hangarau	Kei roto anō i tēnei ngā mahi rangahau, ngā rawa me ngā rauemi, ngā taputapu me ngā tukanga mahi hangarau.
ka taunaki ai	Me rapu ngā kōrero tautoko i te horopaki e tika ana, e whai mana ana hoki ki te rōpū e kōrerotia ana, inā rā ngā kōrero e pā ana ki ngā whakapono me ngā mātāpono o taua rōpū.
ka āta taunaki ai	Ka whakamahi i ngā kōrero tautoko whānui hei taunaki i te whakatau whakaaro. Hei tauira, ko: <ul style="list-style-type: none"> • te uiui tāngata • ngā tuhinga hītori • ngā pūrongo moheni, nūpepa rānei • ngā raraunga • ngā waiata tawhito.

te whaihua o ngā mātāpono Māori ki ngā mahi hangarau	<p>He hua pai, he hua kino rānei e hāngai ana ki ngā mahi hangarau. Hei tauira, ko:</p> <ul style="list-style-type: none"> • te māramatanga whānui ki ngā mātāpono Māori • te whakaoranga ake o ngā mātāpono Māori • te hauora, toiora rānei o te tangata • ngā hua pai mō te taiao, mō te rohe, mō te iwi rānei.
ngā hua whānui	Ngā hua ka whakaarohipia, engari kāore tonu i āta kōrerotia. Tēnā peā he hua taiao, hua pāpori, hua ohaoha, hua hītori, hua matawhenua, hua tōrangapū, hua whaiaro rānei.
ka tino mātau te whakatau whakaaro	He āta tuitui kōrero i runga i te aronga hou, i te aronga auaha, he tūhura i ngā pānga rehurehu, he whakamahi i ngā pūkenga whakaaro ikeike pērā i te whakahiatoto whakaaro hei tātari i te whakamahi i ngā mātāpono Māori i roto i ngā mahi hangarau.

Tātari Kounga

- 1 Me mātua whakamana ngā Kaituku Akoranga me ngā Whakahaere Whakangungu Ahumahi e te Mana Tohu Mātauranga o Aotearoa ka rēhita ai i ngā hua ka puta mai i ngā aromataawai ki ngā paerewa paetae.
- 2 Ko ngā Kaituku Akoranga me ngā Whakahaere Whakangungu Ahumahi kua mana, ā, e aromataawai ana i ā rātou hōtaka ki ngā paerewa paetae, me uru rātou ki ngā pūnaha whakaōrite e tika ana mō aua paerewa paetae.

Ko te tohutoro ki te Mahere Whakamana, Whakaōritenga hoki

0233